

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»
за спеціалізацією «Банківська справа»
на тему: «Банківські інновації на ринку розрахункових послуг»**

Виконавець:

студент 4 курсу, групи 1
кредитно – економічного факультету
Царенко Євгеній Валентинович

Науковий керівник:

викладач,
Антонюк Олена Іллівна

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасному світі, інновації – не просто одне з явищ, що визначає економічне зростання, розвиток, структурні зрушення тощо. Інновації стали сутністю нинішнього розвитку в усіх сферах економіки, виключенням не стала і банківська система.

На сьогодні постійний розвиток економіки більшою мірою має залежність не від ресурсних можливостей, а від діяльності суспільства яка направлена на інноваційну діяльність та окремих його елементів. Поки є інновації наука буде безпосередньо продуктивною силою, а пізнання у вигляді нематеріальних активів – важливим капіталом економічного розвитку. Якщо говорити про інновації у банківській сфері, необхідно мати на увазі, що, на відміну від виробничих підприємств або компаній, банки за своєю природою є достатньо консервативними організаціями.

Основними генераторами інновацій у фінансовій сфері в США та Західній Європі є невеликі фінансові організації, а в Україні – комерційні банки. Більшість інновацій має мету перехід до персонального обслуговування клієнта. Багато сучасних банків і фінансові компанії, використовуючи інноваційні технології, орієнтуються на молодих та середнього віку людей, які схильні до нових технологій. Саме тому, в сьогоднішніх умовах із поширенням технологій, інтернет-простору, багато сучасних фінансових структур мають не тільки офіційний сайт, на якому інформативно і чітко говориться про продукти і послуги, але і власну сторінку в соціальних мережах (Instagram, Facebook та ін.), за допомогою якої банк прагне стати зрозумілішим і ближчим для клієнтів.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення методичних і теоретичних засад оцінювання інноваційної діяльності банківських установ та розробка науково-практичних рекомендацій щодо її вдосконалення. Відповідно до мети було визначено та вирішено такі головні завдання як проведення аналізу інноваційної діяльності банківських установ України і

розробка шляхів розвитку банківських інновацій відповідно до стратегічних завдань української банківської системи.

Досягнення поставленої мети є можливим через поступове розв'язання таких завдань:

- проведення дослідження сутності банківських інновацій та їх роль у ефективній роботі банку;
- узагальнити теоретичні засади економічної ефективності інноваційної діяльності банків;
- визначити етапи впровадження інноваційних систем дистанційного банківського обслуговування та здійснити оцінку ефективності з урахуванням особливостей кожного з етапів;
- удосконалити науково-методичні підходи щодо використання ризик-орієнтованого підходу з метою оцінки ефективності інноваційної діяльності банківського сектору;
- визначити головні напрями інноваційного розвитку банків;
- визначити науково-методологічні підходи щодо комплексної оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності з використанням модульної системи збалансованих показників

Об'єктом дослідження є інноваційна діяльність банків в умовах інформаційної економіки.

Предметом дослідження економічні відносини, які виникають в процесі інноваційної діяльності банків.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень, а саме:

діалектичний – при розкритті сутності банківських інновацій, економічної ефективності інноваційної діяльності банків;

системний – при дослідженні системної організації ефективної інноваційної діяльності банків, визначенні принципів, механізмів, моделей та

інструментів комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності банків;

аналітичний – при дослідженні закономірностей та тенденцій інноваційного розвитку банків;

кореляційно-регресійного аналізу – при встановленні взаємозв'язку між показниками та побудові регресійної моделі для оцінки результативності інноваційної діяльності банків;

порівняльного аналізу – при оцінці розвитку інноваційних систем електронного банкінгу за допомогою експертних оцінок та фінансового аналізу;

коефіцієнтного аналізу – при оцінці ефективності інноваційних проектів;

статистичних методів – при визначенні інтегрального показника економічної ефективності інноваційної діяльності банків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність банків в Україні, фінансова звітність банків, офіційні публікації Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету. Використано дані статистичних щорічників, інформаційно-аналітичних бюлетенів, наукову, методичну та довідкову літературу, монографічні видання та статті вітчизняних і зарубіжних учених, офіційні ресурси Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування) та 9 сторінок додатків. Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 52 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи «Теоретичні засади інноваційного розвитку в банках» визначено теоретичні засади інноваційного розвитку в

банках. Досліджується економічна сутність понять банківські інновації, банківський продукт, банківська послуга, банківська операція. Описано законодавче регулювання інноваційної діяльності банків в Україні.

Другий розділ **«Оцінка банківських інновацій на ринку розрахункових послуг»** містить в собі оцінку банківських інновацій на ринку розрахункових послуг. Проаналізовано інноваційну діяльність банків в Україні, країн Західної Європи та США. Описаний принцип роботи дистанційного банківського обслуговування. Показаний темп зростання використання та впровадження банками ДБО. Присутня динаміка використання безготівкових операцій за останні 6 років.

ВИСНОВКИ

Банківська сфера економічної системи є найбільш важливою структурою. Тож для неї інновації – це основа розвитку. Високі комп'ютерні, інноваційні технології є основою для глобалізації фінансової сфери. Активно формується глобальна фінансова система, яка спричиняє настільки ж глобальну фінансову конкуренцію. Особливої актуальності набуває розвиток наукових досліджень про інноваційні стратегії банку в умовах світової глобалізації. Для національних банків формується принципово нове зовнішнє середовище діяльності, оскільки цей процес характеризується суперечливістю і до певної міри обмеженістю.

Підсумовуючи проведений аналіз законодавчої бази, можна дійти висновку, що до цього часу низка норм базових законів не діє в Україні через відсутність необхідних для їхньої реалізації підзаконних актів. Це перш за все, стосується окремих положень Закону України «Про інноваційну діяльність» і пов'язано з тим, що Уряд до цього часу не створив і не прийняв необхідного пакета документів, що забезпечує їхнє функціонування. Усе це

потребує подальшої законодавчої роботи з удосконалення правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Як і в багатьох пострадянських країнах, населення в Україні не підготовлене сприймати банки як фінансових радників із питань користування інноваціями в банківській сфері (мобільним банкінгом, інтернет-банкінгом, скорингом тощо). Це стримує розвиток банків, обмежує їхні можливості щодо підвищення конкурентоспроможності на світових фінансових ринках. На розвиток банківських інновацій в Україні істотно впливають недосконалі законодавча база стосовно захисту прав інтелектуальної власності, а також регулювання сфер, яких стосується впровадження інновацій. Тому подальші дослідження у цій галузі повинні стосуватися методів співпраці банків із населенням, аналізу розвитку банківських інновацій на основі статистичних даних, а також удосконалення нормативної і законодавчої бази України.

Таким чином, інноваційний потенціал банків України є досить високим, але все одно наздоганяти країни Західної Європи та США ще дуже довго. Вітчизняні банки активно використовують досвід зарубіжних партнерів, цьому сприяє попит клієнтів на інноваційні продукти і технології. Банківські інновації дозволяють створити унікальні для клієнтів продукти, підвищити привабливість і зручність для клієнта послуг банку. В умовах глобалізації фінансового ринку банки повинні розробити нову інноваційну стратегію діяльності, що буде зосереджена на удосконаленні наявних банківських продуктів шляхом застосування нових підходів і технологій, на розвиткові інноваційних каналів продажу банківських продуктів, методів онлайн конкуренції, використання моделі фінансового інтернет-супермаркету. Отже, ефективність функціонування банку, фінансова стійкість, надійність і конкурентоспроможність на фінансовому ринку суттєво залежать від рівня впровадження інноваційних банківських продуктів і технологій, які здатні стати поштовхом у подальшому розвитку банківського сектору України.

Здійснене дослідження дало змогу зробити такі висновки і надати наступні пропозиції:

1. Варто зауважити, що інноваційна діяльність банківських установ України є недостатньо ефективною, що обумовлено негативним впливом ряд у факторів:

- внутрішньобанківських;
- макроекономічних/інституціональних/зовнішнього середовища;
- глобального характеру/зовнішнього світу.

Найбільш поширені інноваційні моделі банківського бізнесу поділяються на такі три: «Розумний багатоканальний банк», «Соціально зорієнтований банк» і банк, якому притаманні риси «Фінансової/нефінансової цифрової екосистеми» і дійшли висновку, що для більшості банківських установ України характерною є модель «Розумний багатоканальний банк».

2. У процесі дослідження виділили 4 стадії переходу від традиційного обслуговування до домінування дистанційного, порівнюючи ринок дистанційного банківського обслуговування України і країн Західної Європи та США, то можна відмітити значне відставання українського, який знаходиться на рівні переходу до другої стадії, проте деякі банківські установи, такі як ПриватБанк, ПУМБ у процесі переходу до третьої стадії розвитку ДБО. Тому Україна володіє значним потенціалом зростання послуг ДБО, про що свідчить значна кількість користувачів Інтернет.

На сьогоднішній день, тільки ПриватБанк можна вважати банком європейського стандарту у плані інновацій. Він значно випереджає ринок банківських послуг на українському ринку, але як пророкують нам економісти з США та Європи – у нас все тільки попереду, і те що ми бачимо зараз, це тільки початок інноваційної революції у банківському секторі.

